TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. gruodžio 16 d.*

Byloje C-205/07

dėl *Hof van beroep te Gent* (Belgija) 2007 m. kovo 20 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2007 m. balandžio 19 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą šio teismo nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje prieš

Lodewijk Gysbrechts,

Santurel Inter BVBA,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ir K. Lenaerts, teisėjai A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, J. Klučka, ir C. Toader (pranešėja),

* Proceso kalba: olandų.

generalinė advokatė V. Trstenjak,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. gegužės 20 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Santurel Inter BVBA*, atstovaujamos *advocaat* H. Van Dooren,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos L. Van den Broeck ir C. Pochet,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos B. Stromsky ir M. van Beek,

susipažinęs su 2008 m. liepos 17 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su EB 28–30 straipsnių aiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, pradėtą prieš Lodewijk Gysbrechts ir bendrovę *Santurel Inter BVBA* (toliau – *Santurel*) dėl Belgijos teisės aktų, susijusių su nuotoline prekyba, pažeidimo.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

3 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis (OL L 144, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 319), 6 straipsnyje numatyta:

„1. Kiekviena nuotolinės prekybos sutartis numato mažiausiai septynių darbo dienų terminą, per kurį vartotojas gali atsisakyti sutarties, nenurodydamas priežasties, ir jam nebūtų taikoma nuobauda. Vienintelis vartotojo mokestis, jam atsisakius sutarties, gali būti tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos.

Terminas, per kurį vartotojai gali atsisakyti sutarties, pradedamas skaičiuoti:

— tiekiant prekes, nuo tos dienos, kai jas gauna vartotojas, jeigu buvo įvykdyti 5 straipsnyje nurodyti įsipareigojimai,

<…>

2. Jeigu vartotojas, remdamasis šiuo straipsniu, pasinaudoja sutarties atsisakymo teise, tiekėjas privalo grąžinti vartotojo įmokėtas sumas be jokio papildomo mokesčio. Vienintelis galimas vartotojo mokestis yra tiesioginės prekių grąžinimo išlaidos. Sumos turi būti grąžintos kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 30 dienų.

<…>“

4 Pagal Direktyvos 97/7 14 straipsnį:

„Valstybės narės, siekdamos geriau apsaugoti vartotojus, šios direktyvos taikymo srityje gali įvesti ar toliau taikyti griežtesnes nuostatas, neprieštaraujančias (EB) Sutarčiai. Tokiomis nuostatomis, atsižvelgiant į Sutartį, dėl bendrų interesų gali būti draudžiama pagal nuotolinės prekybos sutartis parduoti tam tikras prekes arba paslaugas, ypač medicinos produktus, tų valstybių teritorijoje.“

Nacionalinė teisė

5 Vartotojo sutarties atsisakymo teisę reglamentuoja 1991 m. liepos 14 d. Įstatymo dėl komercinės veiklos bei vartotojų informavimo ir apsaugos su pakeitimais (toliau – Vartotojų apsaugos įstatymas) 80 straipsnis.

6 Vartotojų apsaugos įstatymo 80 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Nepažeidžiant 1991 m. liepos 12 d. Įstatymo dėl vartojimo kredito, negalima reikalauti, kad vartotojas sumokėtų avansą arba atliktų bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus 1 dalyje numatytam septynių darbo dienų terminui.

Jeigu įgyvendinama teisė atsisakyti sutarties pagal 1 ir 2 dalis, pardavėjas privalo grąžinti vartotojo sumokėtas sumas be jokio papildomo mokesčio. Sumos turi būti grąžintos ne vėliau kaip per 30 dienų nuo sutarties atsisakymo.

Pirmojoje pastraipoje numatytas draudimas netaikomas, jeigu pardavėjas įrodo, kad jis laikosi Karaliaus nustatytų vartotojo sumokėtų sumų grąžinimo taisyklių.“

7 Šios nuostatos paskutinėje pastraipoje paminėtas Karaliaus nutarimas dar nepriimtas.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 *Santurel* užsiima didmenine ir mažmenine maisto papildų prekyba. Daugiausia prekiaujama tiesiogiai per bendrovės interneto svetainę, o užsakyti gaminiai pirkėjams siunčiami pašto siuntomis.

9 Lodewijk Gysbrechts yra šios įmonės steigėjas ir valdytojas.

10 2001 m. kilo ginčas tarp *Santurel* ir vieno iš jos klientų, Bernard Delahaye, Prancūzijos rezidento, dėl to, kad šis nesumokėjo už kai kuriuos jam patiektus gaminius. Dendermonde (Belgija) teismas, į kurį kreipėsi bendrovė, priėmė B. Delahaye nepalankų sprendimą šiam nedalyvaujant.

11 B. Delahaye apskundė šį sprendimą tvirtindamas, kad minėtus gaminius jis grąžino *Santurel,* tačiau nepateikė tai patvirtinančių įrodymų. Tada Belgijos ekonominės inspekcijos administracija atliko tyrimą, per kurį nustatė, kad buvo pažeisti Vartotojų apsaugos įstatyme numatyti įpareigojimai informuoti apie teisę atsisakyti sutarties. *Santurel* buvo pranešta apie šiuos pažeidimus ir nurodyta ištaisyti padėtį.

12 *Santurel* pataisė savo interneto svetainėje esančią informaciją, be kita ko, nurodžiusi, kad už gaminius turi būti sumokėta per aštuonias dienas nuo jų gavimo. Už Belgijoje tiekiamus gaminius galima atsiskaityti banko pavedimu, pašto perlaida arba kredito kortele. Vienintelė priimama atsiskaitymo priemonė kitų šalių atveju yra kredito kortelė. Jei atsiskaitoma kredito kortele, klientas užsakymo formoje visuomet turi nurodyti šios kortelės numerį ir datą, iki kurios ji galioja.

13 Manydama, kad tokio pakeitimo nepakanka, ekonominė inspekcija patraukė atsakomybėn *Santurel* ir L. Gysbrechts, kaip šios bendrovės valdytoją, nurodydama, kad buvo pažeistos Vartotojų apsaugos įstatymo nuostatos dėl nuotolinės prekybos. Šie pažeidimai visų pirma susiję su tuo, jog nesilaikyta šio įstatymo 80 straipsnio 3 dalyje numatyto draudimo reikalauti, kad vartotojas sumokėtų avansą arba atliktų bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus septynių darbo dienų terminui, per kurį galima atsisakyti šios sutarties. Ekonominės inspekcijos teigimu, tai, kad gaminių užsakymo formoje reikia nurodyti kredito kortelės numerį, leidžia *Santurel* nuo jos nuskaičiuoti sumas už šiuos gaminius, o tai prieštarauja įstatymo reikalavimams.

14 Dendermonde pirmosios instancijos teismas priėmė apkaltinamąjį nuosprendį *Santurel* ir L. Gysbrechts atžvilgiu, kiekvienam iš jų paskirdamas 1 250 eurų baudą. Visos šalys pagrindinėje byloje dėl šio nuosprendžio pateikė apeliacinį skundą *Hof van beroep te Gent*.

15 *Hof van beroep te Gent* konstatavo, kad dėl Vartotojų apsaugos įstatymo 80 straipsnio 3 dalyje esančio draudimo egzistuoja rizika, jog Belgijos prekybininkams bus sunku išsireikalauti, kad būtų sumokėta už kitoje valstybėje narėje įsikūrusiam klientui išsiųstas prekes, ir ši rizika padidėja tuo atveju, kai sumos yra sąlygiškai nedidelės, kaip yra pagrindinėje byloje.

16 Tokiomis aplinkybėmis *Hof van beroep te Gent* mano, kad *Santurel* ir L. Gysbrechts argumentai, jog aptariamas draudimas yra nepateisinama laisvo prekių judėjimo Europos Bendrijoje kliūtis, galėtų būti pagrįsti. Todėl jis nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui užduoti šį prejudicinį klausimą:

„Ar 1991 m. liepos 14 d. Belgijos įstatymas dėl komercinės veiklos bei vartotojų informavimo ir apsaugos yra EB 28–30 straipsniais draudžiama lygiaverčio poveikio priemonė, nes šio nacionalinio įstatymo 80 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas draudimas per privalomą sutarties atsisakymo terminą reikalauti, kad vartotojas sumokėtų avansą arba atliktų bet kokį kitą mokėjimą, ir todėl realus šio įstatymo poveikis prekybai savo šalyje, palyginti su prekyba su kitos valstybės narės piliečiais, nėra toks pats, ir dėl to iš tikrųjų atsiranda kliūtis laisvam prekių judėjimui, kuriam suteikiama apsauga EB 23 straipsniu?“

Dėl prejudicinio klausimo

Šalių pastabos

17 *Santurel* iš esmės teigia, kad Belgijos valdžios institucijų siūlomas pagrindinėje byloje aptariamos nuostatos aiškinimas, pagal kurį nuotolinės prekybos atveju tiekėjui draudžiama reikalauti vartotojo mokėjimo kortelės numerio, prieštarauja EB 28–30 straipsniuose įtvirtintiems reikalavimams.

18 Remdamasi 1974 m. liepos 11 d. Sprendimu *Dassonville* (8/74, Rink. p. 837) ir 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimu *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, Rink. p. I-6097), *Santurel* tvirtina, kad iš tikrųjų pagrindinėje byloje nagrinėjamoje nuostatoje įtvirtintas draudimas daro didesnį poveikį nacionalinių prekių eksportui ir todėl yra Sutartimi draudžiama kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė.

19 Belgijos vyriausybės teigimu, Vartotojų apsaugos įstatymo 80 straipsnio 3 dalimi, įgyvendinant Direktyvos 97/7 14 straipsnį, siekiama užtikrinti geresnę vartotojų interesų apsaugą. Iš to matyti, kad šio 80 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama kaip įpareigojanti tiekėją suteikti galimybę vartotojui pasirinkti iš keleto atsiskaitymo būdų, iš kurių bent vienas leistų jam sumokėti už patiektas prekes pasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui.

20 Be to, saugios atsiskaitymo sistemos, kurios neleidžia, nepasibaigus teisės aktuose numatytam teisės atsisakyti sutarties terminui, nuskaityti sumų už patiektas prekes, atitiktų pagrindinėje byloje nagrinėjamą nuostatą, nes vartotojas, įgyvendinęs savo teisę atsisakyti sutarties, išsaugotų besąlyginę teisę atgauti sumokėtas sumas iš mokėjimus

administruojančio subjekto. Atvirkščiai, paprastas pareiškimas, kad tiekėjas įsipareigoja nenuskaičiuoti šios sumos, kol pasibaigs teisės atsisakyti sutarties terminas, neatitinka Vartotojų apsaugos įstatymo reikalavimų.

21 Belgijos vyriausybė šiuo atžvilgiu taip pat patikslina, kad Karaliaus nutarimas, kurio priėmimo darbai jau vyksta, reglamentuos nuotolinei prekybai taikomą atsiskaitymo sistemą, kuri nekels jokios rizikos vartotojui ir kartu apsaugos tiekėją. Pagal šią sistemą, vartotojas sumą už perkamas prekes perves į nepriklausomos trečiosios šalies sąskaitą, o tada, pasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui, ši suma bus pervesta šių prekių tiekėjui.

22 Savo rašytinėse pastabose Belgijos vyriausybė pripažįsta, kad pagrindinėje byloje aptariama nuostata daro didesnį poveikį sandoriams su kitose valstybėse narėse įsikūrusiais asmenimis. Tačiau, šios vyriausybės teigimu, kadangi tiekėjui tenka didesnė rizika, ši nuostata atitinka Bendrijos teisę.

23 Dėl šių nuostatų atitikties EB 28 straipsniui Belgijos vyriausybė nurodo, kad pagrindinėje byloje aptariama nuostata nėra kiekybiniam importo apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, nes dėl jos importuojamiems gaminiams nėra sunkiau patekti į Belgijos rinką. Atvirkščiai, dėl jos Belgijos ūkio subjektai, palyginti su kitų valstybių narių ūkio subjektais, atsiduria mažiau palankioje padėtyje, o tai neprieštarauja EB 28 straipsnio reikalavimams.

24 Vis dėlto, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad pagrindinėje byloje aptariama nuostata yra kiekybiniams apribojimams lygiaverčio poveikio priemonė, Belgijos vyriausybė mano, kad ši priemonė gali būti pateisinta vartotojų apsaugos motyvais, visų pirma siekiant užtikrinti, kad jie galėtų veiksmingai įgyvendinti Direktyvos 97/7 6 straipsnyje numatytą teisę atsisakyti sutarties. Be to, ji proporcinga siekiamam tikslui. Iš tikrųjų draudimu reikalauti, kad vartotojas sumokėtų avansą arba atliktų bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui siekiama užtikrinti, kad šis vartotojas, galėtų veiksmingai įgyvendinti savo teisę atsisakyti sutarties, pirmiausia išvengiant, kad sunkumai, susiję su jau sumokėtų sumų susigrąžinimu, neatgrasintų jo nuo šios teisės įgyvendinimo.

25 Dėl pagrindinėje byloje aptariamos nuostatos atitikties EB 29 straipsniui Belgijos vyriausybė teigia, kad ši nuostata vienodai taikoma prekybos sandoriams su Belgijos teritorijoje reziduojančiais asmenimis ir tiems, kuriuose dalyvauja kitose valstybėse narėse įsikūrę asmenys, todėl ji nėra specifinis eksporto apribojimas.

26 Dėl atitikties EB 28 straipsniui Europos Bendrijų Komisija mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama nuostata susijusi su visais nacionalinėje rinkoje veikiančiais ūkio subjektais ir kad teisiniu požiūriu ji daro vienodą poveikį nacionaliniams ir importuotiems gaminiams. Beje, būtent nacionalinis teismas turi nustatyti, kaip realiai paveikiama prekyba Bendrijos viduje. Jei nacionalinė nuostata būtų pripažinta kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemone, Komisijos nuomone, pirma, ją būtų galima pateisinti vartotojų apsaugos motyvais, ir, antra, ji būtų laikytina proporcinga teisėtai siekiamam tikslui.

27 Kalbėdama apie atitiktį EB 29 straipsniui, Komisija tvirtina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama nuostata nėra kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, nes šiuo atveju minėtos priemonės tikslas ar poveikis nėra specialiai apriboti eksporto srautus.

28 Per posėdį Komisija vis dėlto nurodė galimybę peržiūrėti kiekybiniams eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonių apibrėžtį, siekiant, kad ji apimtų ir priemones, „kurios veikia apribodamos eksportą ir dėl kurių skirtingai traktuojama prekyba valstybės narės viduje ir eksportas“. Pagal šią naują apibrėžtį pagrindinėje byloje nagrinėjama nuostata būtų tokia lygiaverčio poveikio priemonė, kurią būtų galima pateisinti vartotojų apsaugos motyvais, tačiau kuri neatitiktų proporcingumo reikalavimų.

Teisingumo Teismo atsakymas

Pirminės pastabos

29 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar EB 28–30 straipsniai draudžia tokią nuostatą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, susijusią su nuotoline prekyba, kuri draudžia tiekėjui reikalauti sumokėti avansą ar atlikti bet kokį kitą mokėjimą, nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui.

30 Šiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos bei pastabų matyti, kad L. Gysbrechts ir *Santurel* buvo nubausti, nes iš Belgijoje nerezidiuojančių vartotojų reikalavo jų mokėjimo kortelės numerio nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui. Pagal Belgijos valdžios institucijų pateiktą pagrindinėje byloje nagrinėjamos nuostatos aiškinimą, kai sudaromas nuotolinis sandoris, tiekėjas negali reikalauti, kad vartotojas nurodytų savo kredito kortelės numerį, net jei jis įsipareigoja nepasibaigus aptariamam terminui nepanaudoti šio numerio sumoms nuskaityti.

31 Siekiant pateikti nacionaliniam teismui visapusišką Bendrijos teisės aiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar nacionalinis teismas apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose (žr. 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Céline*, C-17/06, Rink. p. I-7041, 29 punktą), pagrindinėje byloje aptariamą draudimą, išdėstytą šio sprendimo 30 punkte, reikia išnagrinėti taip pat atsižvelgiant į tai, kaip jį pagrindinėje byloje aiškina Belgijos valdžios institucijos.

32 Be to, reikia pažymėti, kad Vartotojų apsaugos įstatymo 80 straipsnio 3 dalyje numatytas draudimas patenka į Direktyvos 97/7 taikymo sritį.

33 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką nacionalinė priemonė, priklausanti Bendrijos lygiu išsamiai suderintai sričiai, turi būti vertinama atsižvelgiant į šios suderinimo priemonės, o ne į pirminės teisės nuostatas (žr. 2003 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, Rink. p. I-14887, 64 punktą).

34 Vis dėlto šiuo atveju matyti, kad Direktyva 97/7 nebuvo atliktas išsamus suderinimas. Šiuo atžvilgiu, kaip tai aiškiai numato minėtos direktyvos 14 straipsnio 1 dalis, direktyva leidžia valstybėms narėms, siekiant geriau apsaugoti vartotojus, šios direktyvos taikymo srityje įvesti ar toliau taikyti griežtesnes nuostatas su sąlyga, kad tai neprieštarauja Sutarčiai (žr. minėto sprendimo *Deutscher Apothekerverband* 64 punktą).

35 Iš to išplaukia, kad tokia nuostata nepanaikina būtinybės išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje aptariama nacionalinė priemonė atitinka EB 28–30 straipsnius.

36 Dėl Vartotojų apsaugos įstatymo 80 straipsnio 3 dalies atitikties EB 28 straipsnio nuostatoms reikia konstatuoti, kad tokia procedūra, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, susijusi ne su importu, bet, atvirkščiai, su prekių eksportu iš Belgijos į kitas valstybes nares.

37 Kadangi minėto 80 straipsnio 3 dalies atitikties EB 28 straipsniui analizė neturi jokios sąsajos su pagrindinės bylos dalyku, Teisingumo Teismas neprivalo pareikšti nuomonės dėl šio prejudicinio klausimo aspekto.

Dėl kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonės EB 29 straipsnio prasme

38 Norint atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą, reikia nustatyti, ar pagrindinėje byloje aptariama nuostata įtvirtintas draudimas yra kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė.

39 Taigi reikia išnagrinėti pagrindinėje byloje aptariamos nuostatos atitiktį EB 29 straipsniui, taip pat atsižvelgiant į nacionalinių valdžios institucijų pateiktą aiškinimą, jog tiekėjai negali reikalauti, kad vartotojai nurodytų savo kredito kortelės numerį, net jei įsipareigoja nepanaudoti šio numerio nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui.

40 Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti, kad nacionalinės priemonės, kurių tikslas ar poveikis – būtent riboti eksporto srautus ir taip skirtingai traktuoti prekybą valstybės narės viduje ir jos prekybą eksportui ir kurios užtikrina konkrečią naudą nacionalinei gamybai arba suinteresuotosios valstybės vidaus rinkai kitų valstybių narių gamybos ar prekybos

nenaudai, buvo pripažintos kiekybiniams eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonėmis (1979 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Groenveld*, 15/79, Rink. p. 3409, 7 punktas).

41 Pagrindinėje byloje matyti, kad draudimas, kaip tai, beje, nurodė Belgijos vyriausybė savo rašytinėse pastabose, reikalauti sumokėti avansą atima iš ūkio subjektų veiksmingą priemonę saugantis nuo rizikos, kad bus neatsiskaityta. Taip visų pirma yra tuo atveju, kai aptariama nacionalinė nuostata aiškinama kaip draudžianti tiekėjams reikalauti, kad vartotojai nurodytų savo mokėjimo kortelės numerį, net jei šie tiekėjai įsipareigoja nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui nepanaudoti šio numerio sumoms nuskaičiuoti.

42 Kaip išplaukia iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, toks draudimas paprastai labiau paveikia tarpvalstybinę prekybą, kai parduodama tiesiogiai vartotojams ir visų pirma kai tai daroma internetu, ir taip yra būtent dėl kliūčių, kurios atsiranda susidūrus su kitoje valstybėje narėje esančiais nesąžiningais vartotojais, ypač jei kalbama apie pardavimą už sąlygiškai nedideles sumas.

43 Todėl reikia nurodyti, kad nors toks draudimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, taikomas visiems nacionalinėje teritorijoje veikiantiems ūkio subjektams, vis dėlto jis labiau paveikia gaminių išgabenimą iš valstybės narės rinkos nei prekybą gaminiais aptariamos valstybės narės rinkoje.

44 Taigi reikia konstatuoti, kad toks draudimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį nuotolinės prekybos atveju tiekėjas negali reikalauti sumokėti avansą ar atlikti bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui, yra kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė. Tą patį reikia pasakyti ir dėl draudimo tiekėjui reikalauti, kad vartotojai nurodytų savo mokėjimo kortelės numerį, net jei jis įsipareigoja nepasibaigus minėtam terminui nepanaudoti šio numerio sumoms nuskaičiuoti.

Dėl galimybės pateisinti lygiaverčio poveikio priemonę

45 EB 29 straipsniui prieštaraujanti nacionalinė priemonė gali būti pateisinta vienu iš EB 30 straipsnyje išvardytų pagrindų bei privalomaisiais bendrojo intereso reikalavimais su sąlyga, kad ši priemonė yra proporcinga siekiamam teisėtam tikslui.

46 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad nė vienas iš EB 30 straipsnyje išvardytų pagrindų nėra reikšmingas pagrindinės bylos aplinkybėmis.

47 Vis dėlto reikia pridurti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką vartotojų apsauga gali būti laikoma teisėtu bendrojo intereso tikslu, galinčiu pateisinti laisvo prekių judėjimo apribojimą (žr. 1979 m. vasario 20 d. Sprendimo *Rewe-Zentral*, 120/78, Rink. p. 649, 8 punktą ir 2006 vasario 23 d. Sprendimo *A-Punkt Schmuckhandel*, C-441/04, Rink. p. I-2093, 27 punktą).

48 Pagrindinėje byloje neginčijama, kad aptariama nuostata buvo priimta norint užtikrinti vartotojų apsaugą ir ypač siekiant, kad būtų veiksmingai įgyvendinta teisė atsisakyti sutarties, kuri jam garantuojama Direktyvos 97/7 6 straipsniu.

49 Pasinaudodama Direktyvos 97/7 14 straipsnyje valstybėms narėms suteikta galimybe šios direktyvos taikymo srityje priimti griežtesnes priemones, Belgijos Karalystė nusprendė dar labiau apsaugoti vartotoją ir uždrausti tiekėjui ne tik nustatyti nuobaudas už teisės atsisakyti sutarties įgyvendinimą, bet ir reikalauti sumokėti avansą ar atlikti bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui. Pagrindinėje byloje nagrinėjama nuostata siekiama sustiprinti vartotojo laisvę nutraukti sutartinius santykius, nesijaudinant, kaip susigrąžinti jau sumokėtas sumas.

50 Lieka nustatyti, ar ši nuostata ir tai, kaip ją aiškina nacionalinės valdžios institucijos, yra proporcinga siekiamam tikslui.

51 Šiuo požiūriu pagal nusistovėjusią teismo praktiką tam, kad nacionalinės teisės aktas atitiktų proporcingumo principą, reikia patikrinti ne tik tai, ar pasirinktos priemonės tinkamos numatytiems tikslams įgyvendinti, bet ir tai, ar jos neviršija to, kas būtina jiems pasiekti (žr. 2006 m. spalio 14 d. Sprendimo *Alfa Vita Vassilopoulos ir Carrefour-Marinopoulos*, C-158/04 ir C-159/04, Rink. p. I-8135, 22 punktą).

52 Draudimas reikalauti sumokėti avansą ar atlikti bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui bei draudimas reikalauti, kad pirkėjai nurodytų savo

mokėjimo kortelės numerį, tinkami užtikrinti geresnę vartotojų apsaugą nuotolinės prekybos srityje, ypač kiek tai susiję su teisės atsisakyti sutarties įgyvendinimu.

53 Vis dėlto reikia išnagrinėti, ar tokia nacionalinė priemonė, kokia aptariama pagrindinėje byloje, neviršija to, kas būtina numatytam tikslui pasiekti, ir ypač ar būtų galima rasti kitų priemonių, kurios taip pat veiksmingai apsaugotų vartotojus, bet turėtų mažiau ribojantį poveikį prekybai Bendrijos viduje.

54 Reikia priminti, kad viena iš nuotolinės prekybos sandoriams būdingų savybių yra kiekvienos šalies sutartinių įsipareigojimų įvykdymo momento nesutapimas. Taigi gali būti, kad vartotojui teks sumokėti už prekę dar jos negavus, arba, atvirkščiai, tiekėjas turės patiekti prekę, už kurią dar nebuvo sumokėta. Šis nesutapimas kontrahentų atžvilgiu sukuria specifinę riziką, kad įsipareigojimai nebus įvykdyti.

55 Todėl valstybės narės, nepažeisdamos Bendrijos teisės, turi nustatyti, pirma, kaip šią neįvykdymo riziką galima paskirstyti tiekėjui ir vartotojui, ir, antra, kokias priemones, kurios galėtų jiems padėti išvengti šios rizikos, reikia suteikti šiems kontrahentams.

56 Net jei draudimas reikalauti atlikti mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui padidina tiekėjų abejones, ar bus sumokėta už patiektą prekę, šis draudimas atrodo būtinas norint užtikrinti pagrindinėje byloje aptariama nuostata numatytą apsaugos lygį. Iš tiesų vartotojas, kuris tiekėjui sumokėjo avansą, bus mažiau linkęs įgyvendinti savo teisę atsisakyti sutarties, ir taip bus net tuo atveju, kai patiekti gaminiai nevisiškai atitiks jo reikalavimus.

57 Dėl tiekėjui nustatyto draudimo reikalauti vartotojo mokėjimo kortelės numerio reikia pažymėti, kad minėtas draudimas neatsiejamas nuo Vartotojų apsaugos įstatymo 80 straipsnio 3 dalyje numatyto draudimo.

58 Pirma, šis draudimas išplaukia iš kompetentingų Belgijos valdžios institucijų įgyvendinamo draudimo, kuris numatytas pagrindinėje byloje aptariamoje nuostatoje, ir, antra, juo siekiama to paties tikslo, t. y. veiksmingo teisės atsisakyti sutarties įgyvendinimo.

59 Kaip ir pagrindinėje byloje aptariamoje nuostatoje numatytasis, tiekėjui nustatytas draudimas reikalauti vartotojo mokėjimo kortelės numerio yra tinkamas užtikrinti, kad bus įgyvendintas ja siekiamas tikslas, kaip tai matyti ir iš šio sprendimo 52 punkto.

60 Vis dėlto, kaip matyti iš generalinės advokatės išvados 85 punkto, draudimas tiekėjui reikalauti vartotojo mokėjimo kortelės numerio naudingas tik siekiant išvengti rizikos, kad tiekėjas nuo jos nuskaitys pirkimo kainą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui.

61 Tačiau jei taip būtų padaryta, pats tiekėjo elgesys pažeistų pagrindinėje byloje aptariama nuostata įtvirtintą draudimą, kuris turi būti laikomas tinkama ir proporcinga priemone siekiamam tikslui įgyvendinti, kaip tai matyti ir šio sprendimo 54–57 sprendimo punktų.

62 Taigi reikia pripažinti, kad draudimas tiekėjui reikalauti, kad vartotojas nurodytų savo mokėjimo kortelės numerį, viršija tai, kas būtina siekiamam tikslui įgyvendinti.

63 Todėl į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą reikia atsakyti taip: EB 29 straipsnis nedraudžia nacionalinės teisės akto, tarpvalstybinės nuotolinės prekybos atveju neleidžiančio tiekėjui reikalauti, kad vartotojas sumokėtų avansą arba atliktų bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui, bet jis draudžia, kad, taikant šį teisės aktą, būtų neleidžiama prašyti vartotojo mokėjimo kortelės numerio nepasibaigus minėtam terminui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

EB 29 straipsnis nedraudžia nacionalinės teisės akto, tarpvalstybinės nuotolinės prekybos atveju neleidžiančio tiekėjui reikalauti, kad vartotojas sumokėtų avansą arba atliktų bet kokį kitą mokėjimą nepasibaigus teisės atsisakyti sutarties terminui, bet jis draudžia, kad, taikant šį teisės aktą, būtų neleidžiama prašyti vartotojo mokėjimo kortelės numerio nepasibaigus minėtam terminui.

Parašai.